

Омелян

**Казка про Омеляна
або
Як жити
за Божим Велінням та по
Божому Бажанню**

**Записала
Анна Зубкова**

**За редакцією
Володимира Антонова**

**Переклад з російської
Ірини Войтенко**

Давно то було...

Жила була сім'я: батько, мати і троє синів. Жили добре, в достатку, потреби не знали. Господарство мали міцне. Коли діти підросли, то в усьому батьку та матері допомагати стали.

Тільки чомусь вважали батьки, що два їх старші сини розумні, а меншенький Омелян — ні. Наچهбто і не зовсім дурень, але розуміння у нього дивне: не таке, як у всіх людей.

А насправді був Омелян всього лише такий добрий та чесний, що від цього багато проблем навколо нього виникало. Завжди каже правду, нікого не образить. Всіх він любить без міри, всіх йому завжди шкода. Курочку, гусака або поросся до сліз шкодує, зарізати ні за що не зможе! І їсти не буде! Йому і черв'ячка шкода на гачок насадити. Рибку з води витягнути — теж шкода: задихається, вмирає рибка, погано їй без води! Тому на риболовлю Омелян не ходив. Про полювання з ним вже й не заїкалися: ясна річ, не піде ні в яку!

Ось ягоди та гриби, він з радістю збирав у лісі. І корів пасти не відмовлявся. Тільки навіть корів він батогом ніколи не лупцював, а словами ласкавими з ними розмовляв. І на сопілці їм грає так, що вони по музиці його знають: коли додому пора, то самі збираються і йдуть слухняні.

І в полі, і в городі Омелян працював добре, і по дому трудився: і дрова рубав, і піч топив, і багато іншого по господарству готовий був з старанно виконувати, ніколи не лінувався. Але, як дійде до того, що сумлінню його противно, — то ні в яку не стане робити! Хоч до смерті його бити, а на своєму стояти буде!

Спочатку батьки його і лаяли, і карали усіляко. А після — рукою махнули: «дурником вродився»...

Казки чудесні-чарівні любив Омелян складати і розповідати. І всі діти слухати його любили, хоч іноді навіть діти сміялися і жартували над ним.

А Омелян так з ними грав:

На світанку, наприклад, скаже: «За Божим Велінням, за Божим Бажанням — сонечко, зійди!». І дивиться, як сонечко сходить, радіє красі сходу! І всі, хто з ним поруч, — радіють теж!

Звичайно — гра це була, але — весело! Дивились всі на Божественну Красу світанку, на гру світла на небі!

Хлопці, бувало, скажуть Омеляну пізно ввечері: «Накажи сонечку знову зійти!». А він відповідає: «Зараз тому не час! Буде потрібний час і Боже Веління — тоді і скажу!»

І скрізь це саме «Боже Веління», намагався Омелян побачити і зрозуміти. А коли розумів, радів дуже! Тому, що саме по Божій Волі будь-які чудеса в житті відбуваються! Але ці чудеса важливо вміти бачити: і те, як квіточка пелюстки розкриває назустріч сонечку, і як пташки перелітні навесні повертаються і пісні співають, гніздечко в'ють, і як дерева ростуть та в небеса тягнуться, і як дощик все вчасно поливає, і як сонечко всіх вчасно зігріває!

Але дуже багато людей в селі вважали Омеляна дурним. І не тому, що він був не кмітливий або не вмів щось робити. Але був Омелян завжди щирим і довірливим, всіх любив, ні від кого обма-

ну і каверзи не очікував. З усіма людьми він так звертався, як ніби вони теж добрі і чесні!

... Його, бувало, обманювали: іноді — жартома, а іноді — і насправді...

Сам Омелян не засмучувався, не сердився на жартівників, не злився на кривдників. Зазвичай він тільки з легким жалем дивувався: «чому люди так себе спотворюють: нехорошими справами життя своє наповнюють?».

Бувало, якщо на базар посилали батьки старших братів, то вони завжди з хорошою виручкою поверталися. Підметушаться, обважать, обдурять потроху кожного покупця і тому, дуже великий прибуток мають... А Омеляна і посилати на ринок незабаром зовсім перестали, так як він все готовий був даром роздавати: мовляв, «їм потрібніше!». Ледве-ледве у нього виходило, що повертався додому без збитку і все потрібне купити. А в прибутку бувало тільки те, що йому інші люди дарували за доброту його.

Батьки терпіли це, терпіли, а як підріс Омелян, вирішили зовсім прогнати його з дому: «Нехай своє щастя і свою долю сам шукає!».

Щоб їх жорстокими не вважали, дали вони йому їжі в дорогу і його частку з спадщини виділили: рушницю, вудочку і грошей гаманець. Вирішили, що як пізнає він голод, то і полювати почне, і рибу вудити буде, і, можливо, порозумнішає тоді і стане, як всі люди.

А Омелян не був засмучений, не образився на батьків: завжди хотів він по землі походити, світ подивитися, ось і зрадів здійсненню мрії своєї! У всьому вмів він радість знаходити, а погане намагався не помічати, ніби його й немає зовсім.

Або ж намагався він виправляти біди, які зустрічав, коли мав на те можливість.

*** * ***

Ось, іде Омелян і бачить: людина собаку вбити хоче, на дереві повісити!

Омелян до тієї людини поспішив, щоб його зупинити, запитує:

— Навіщо ти собачку вбити хочеш?

— Користі від неї немає, даром їжу їсть! Не гавкає, не кусає, будинок не охороняє! Я з шкури її шапку зроблю — хоч якась користь вийде!

— Віддай мені твою собаку, раз вона тобі не потрібна!

— Задарма — не віддаю! Але зміню на твою рушницю! Повішу на стіну! Будуть всі знати, що у мене рушниця є — і грабувати мій будинок не полізуть!

... Обміняв Омелян рушницю на собаку, далі вони йдуть вже удвох! Весело їм! Адже завжди добре, коли товариш поруч!

А назустріч їм йде людина з мішком на плечах, а в мішку хтось ворухиться і нявкає гірко!

Здогадався Омелян, що там кіт, запитав:

— Ти куди котика несеш?

— На живодерню. Негодяща зовсім животина: мишей не ловить, а сметану їсть! Навіщо мені такий кіт?! Ось, я з його шкури комір дружині зроблю. Гарний вийде, як лисячий!

— Віддай мені котика!

— Задарма не віддаю! Але зміню на вудку!

— Добре! Бери!

... Обмінялися.

Котик — пухнастий і ніжний, собачка — добра і весела! Між собою вони теж подружилися, а вже Омеляна, рятівника свого, люблять сильніше над усе! Кожне слово його розуміють, в усьому допомогти намагаються!

Омелян з ними своєю їжею ділиться.

Підійшли до іншого села, а там жінка за півнем по двору женеться, хоче спіймати і шию йому відкрутити!

Поспішили друзі на допомогу!

Омелян говорить:

— За що ти, господине, півника вбити хочеш?

— Він вранці кричить, спати не дає! Я з нього суп зварю, а пір'ям — подушку наб'ю!

— Віддай мені півника, раз він тобі заважає!

— Задаром не віддаю! Змінюю!

... Віддав Омелян тій жінці всю їжу, що у нього з собою була, і в обмін півня, врятованого від смерті, отримав.

Йдуть вони вже вчотирьох, хоч і голодні, але щасливі!

Врятований півник, то попереду летить, то на плечі у Омеляна сидить. Собачка і котик поруч біжать.

А тут бачать мужика, який конячку під собою шмагає жорстоко, загнав зовсім. Та з сил уже вибилася, не те, що скакати галопом, йти ледь може... Ще трохи — і впаде, не врятувати тоді буде конячку!

Звичайно, захотів Омелян конячку від смерті такої позбавити. Віддав мужику за коня гаманець з грошима, що йому батьки дали, як його частку спадщини.

Стало їх п'ятеро. І крім друзів, у Омеляна нічого вже не залишилося...

* * *

Замислився Омелян: адже треба якось далі жити, а як, він не знає.

Багато разів він чув, як люди Богу моляться, прохання Йому свої кажуть. А сам Омелян не молився раніше. Все, що Бог робив, він як радість приймав, просити йому ніби й нема про що було.

А тут, за друзів своїх турбота у нього з'явилася. Потрібно тепер зрозуміти, як же далі чинити, щоб всім добре було!

І вирішив Омелян у Бога поради запитати. Покликав: «Бог! Бог!».

І побачив Омелян Світло яскраве, немов сонячне.

Він здивувався:

— Ти Бог?

— Так!

— А я так і думав, що Ти, як сонце сяєш!

— Я до кожної людини в такому вигляді приходжу, в якому він Мене побачити готовий. А то, як він Мене впізнає?

— Отже, з Тобою і говорити можна?

— А ти хіба не помітив, що Мене чуєш і розумієш? Звичайно можна! Я вмю розмовляти!

... Світло засяяло навколо Омеляна і перетворилося в ласкаву посмішку.

Бог продовжив:

— Люди забули, що можуть Мої відповіді чути або просто розуміти Мене без слів. А я їм кожен день Себе являю і розуміння їм дарувати готовий і не тільки через слова! Все життя людське і все,

що навколо: — це і є розмова зі Мною і Моя відповідь кожному! Тільки потрібно захотіти людині навчитися розуміти Мене!

— Скажи тоді, як мені жити тепер так, щоб за Твоїм Велінням, за Твоїм Бажанням все виходило?

— Побачиш незабаром, лазня стара на березі річки стоїть. Залишайся там жити зі своїми друзями. Я тебе навчу, як банщиком бути!

— Та що тут мудрого? У лазні попарити, я добре зумію!

— Не говори так, поки не навчився! Я покажу тобі, як в цій лазні людей від хвороб и лікувати!

... Зрадів Омелян, подякував Богові за пораду!

Бачать друзі і, справді, попереду стара лазня на березі річки. Залишилися вони там жити, стали порядки наводити.

Спочатку важко їм було. Але нічого, справилися!

Котик і собачка город перекопали. Півник насіння в грядки посадив. Конячка допомагала Омеляну заготовити дрова з сухою в лісі, до лазні їх доставити.

Полагодили друзі лазню. Зробили до неї прибудову житлову, щоб всім добре і зручно було.

Назбирали вони ягід та грибів, трав усіляких, горіхів лісових. Сіна заготовили для конячки.

З гілок берези, вітром поваленої, зробили віників.

Стали до тієї лазні люди іноді приходити, щоб Омелян їх попарив.

І пішов слух, що після того, як людина в тій лазні у Омеляна попариться, всі хвороби її залишають.

А чутками «земля наповнюється». Стало все більше людей приходити.

Омелян, коли кого в лазні парить, то примовляє:

«За Божим Велінням, за Божим Велінням, нехай геть йдуть хвороби! Радість нехай приходить, нехай іде горе геть!

Доброта — прибуває! Любов — зцілює! Хто в любові живе — Боже Світло в світ несе!

Як сонце засяє нехай в душі Любов! Хто так буде жити, не захворіє знову!»

І Бог в лазні Омеляна світить, як сонце яскраве!

Але не всі це відразу помічають, бо Світло Боже тільки серце любляче бачити може.

* * *

Так друзі зиму перезимували, а далі, ще краще справа пішла!

Городина — підмога! А ще вони і пшеницю посіяли, і гречку.

І бажаючих в лазні у Омеляна попаритися все більше стає. І всі йому подякувати хочуть: хто борошна принесе, хто меду.

Стали друзі жити в достатку.

... Тільки не завжди хвороби проходили у всіх людей, як не старався Омелян весь бруд з них змити, хвороби видалити.

Іноді, бувало, навіть хоче сказати Омелян: «За Божим Велінням, йдіть геть, хвороби!», А ніяк

слова такі не вимовляються, немов у горлі застряють...

Запитав Омелян Бога:

— Чому так?

... А Бог відповідає:

— Тому, що немає на те Мого Веління...

— Чому ж Ти не хочеш, щоб людина здорова став?

— Тому, що ж з мого відома біди і труднощі в життях у людей трапляються! І потрібні вони для навчання та на викуп того зла, що ті люди зробили.

— Як же таким людям допомогти можна?

— Зрозуміти вони багато повинні і виправити в життях своїх!

Є прості правила, дотримуючись яких, людина до життя чистою наблизитися може.

... Розповів Бог Омелянові про прості Закони життя щасливого. Став Омелян ті правила людям пояснювати:

«Потрібно людині так жити, щоб нікому шкоди не чинити, слів злих не говорити, думки злі не думати, не хотіти чужого, не заздрити, радіти завжди тому, що в житті є кожен день і бути, за те, вдячними Богу!

Так завжди треба намагатися чинити, щоб усім навколо краще стало!

І тоді добро і щастя будуть повертатися до людини з усіх боків! Бог тоді допомагати стане, підкаже, як проблеми вирішити, як біди не допустити!»

Рік минув, інший минув...

Що ще для щастя потрібно? Господиня в будинку добра!

Ось і вирішили кіт, півень, собака і конячка, що треба їх свого дорогого Омеляна одружити: віддячити йому за всю його доброту і турботу!

І пішли вони наречену йому шукати.

Та не якусь, а найкращу наречену вирішили вони знайти для свого найкращого друга.

* * *

Майже у всіх казках, що наші друзі чули, на царських дочках герої одружуються. Тому почали вони з царського палацу. Постукали вони в ворота ковані. Хотіли посвататися вони до доньки царської. Так їх вартові не пустили навіть на подвір'я...

Тоді залетів півник в вікно до царської дочки.

Помилувався красою її, нарядами та прикрасами...

Сів на спинку стільця різьбленого-позолоченого.

А царівна йому каже:

— Фу, птаха обідрана, що ти тут забула?! Твоє місце — в супі!

... Вирішив півник: «Не наша це наречена: не сподобається вона Омелянові!».

... Тоді до купецької дочки в світлицю друзі потрапити вирішили. Так на купецький двір їх теж не впустили.

Тут котик примудрився, через паркан переліз, в світлицю до дочки купця багатого зайшов.

А дочка купецька на нього як закричить:

— Геть, блохастий!

... Вирішив кіт: «Не наша це наречена: не сподобається вона Омелянові!».

... Довго вони шукали, у багатьох будинках побували. Іноді, ледве живі, ноги несли, щоб собачку на ланцюг не посадили, щоб півника в супі не зварили, щоб конячку волі не позбавили.

Бувало, правда, що і не кривдили люди Омелянових друзів, але ніяк відповідну дівчину знайти вони не могли: все їм замало хорошими здавалися!

Засмучуватися вже стали друзі: «Де ж нам наречену нашому Омелянчик у знайти? Може, не наша то справа? Може, наречену він сам собі знайти повинен? Адже кажуть, що серце підказати може, яка дівчина люба буде!»

... Так вони вирішили і назад повернули. Та шлях не близький...

... Бачать, будиночок на пагорбі. Світло у віконечку горить, димок з труби струмує, пирогами пахне.

Вирішили постукати та на ніч проситися.

Відчинила їм дівчина мила, зустріла їх привітно, переночувати пустила, нагодувала, напоїла.

Так добре всім друзям стало, що прожили вони в тому будиночку не один день. Все про Омеляна господині, Марії-майстрині, розповіли. А майстринею її люди не просто так звали, тому як руки у неї вмілі і сердечко добре. Красу невимовну вона в будь-якому рукоділлі являє, доброту в будь-якій справі проявляє.

Але пора гостям і «честь знати», додому повертатися.

Кажуть півник, котик, песик і конячка Марійці:

— Ми наречену Омеляну нашому по всьому світу шукали, а краще за тебе не зустріли! Ходімо з нами!

— Ні, дорогі, так справа не піде. Ось, віднесіть Омеляну вашому в дар сорочку, що я вишила, пирогів, що спекла. Захоче, сам до мене в гості завітає!

... Ну що тут далі говорити-казати?

За Божим велінням, за Божим Хотінням, покохали один одного Омелян і Марійка. Стали чоловіком та дружиною, дітки у них народилися — хлопчик і дівчинка. Щастям будинок наповнюється: всі, хто в ньому живуть, з іншими людьми тим щастям щедро діляться і від того благо ще більше зростає!

* * *

Одного разу привезли до Омеляна його брати їх батьків, матінку і татка, що занедужали. Стало у батька і матері Омеляна до старості все тіло ломити, не зігнутися, не повернутися...

Побачили постарілі батьки синочка свого і розплакалися, повинилися перед ним, що з будинку його прогнали, дурником називали.

А Омелян їх ні в чому не звинувачує, слова подяки їм каже.

У лазні своїй їх попарив, підлікував.

Сказав їм:

— Багато я зрозумів-пізнав, а багато ще попереду, що пізнати повинен!

І не погано було, що я розумним себе не вважав, і що мудрість завжди — в доброті шукав.

Не відразу до людини така мудрість приходить. Поступово з любові сердечної вона народжується і зростає!

Так можна Волю Божу вчитися розпізнавати. Ось я і вчуся цьому!

Чи не досить просто сказати: «За Божим Велінням, за Божим Хотінням...». Але треба в усьому Мудрості Божої вчитися!

Здивувалися батьки розумності Омеляна! І Бога за все дякували!

Багато що ще чекало Омеляна і Марійку в їхніх життях! Адже поки лише почався їхній шлях пізнання Божої Волі і Божої Любові!

Але в одній казці про все не розповісти, і настав нам час казку завершувати!

Нехай же все здійснюється за Божим Велінням та за Божим Бажанням, а всі люди навчаються Божої Любові та Божого Розуміння!